

IO1 Výukové zdroje pro budování základních dovedností

Plány lekcí pro storytelling

Úvod

Cílem sady nástrojů projektu Artistic Licence je rozvíjet základní dovednosti a kompetence u dospělých a studentů z řad migrantů na okraji společnosti prostřednictvím různých kreativních metod, včetně dramatu, hudby a storytellingu. Tyto plány představují různé aktivity a metody pro použití technik storytellingu a procesu storytellingu a používají alternativní vzdělávací strategie pro marginalizované dospělé a studenty z řad migrantů.

Storytelling je vhodným prostředkem k zapojení studentů jazyků a dospělých s nízkou úrovní literární gramotnosti a schopnosti hovořit a porozumět mluvenému jazyku. Je účinný ve vytváření inovativních cest pro znevýhodněné studenty a vede k zapojení do smysluplných studijních zkušeností. Aktivity lze dále rozvíjet tak, aby podpořily žáky na všech úrovních, s cílem zlepšit jejich komunikační a prezentační dovednosti, a v některých případech také rozvíjely jejich kulturní vědomí, toleranci, sebevědomí a sebeuvědomění.

Název	"V Římě je ulice..."	
Cílová skupina	Dospělí, studenti z řad migrantů a studenti, učící se jazyk	
Trvání	10-20 minut, záleží na velikosti skupiny	
Učební výstup	Rozvíjí vizuální paměť a poslechové schopnosti žáků	
Úroveň	Zapamatování	
Cíl	Zdroje/potřebný materiál	
Cílem této aktivity je rozvíjet poslechové dovednosti žáků a vizuální paměť představením scénáře, požádáním o příspěvní ke scénáři a požadavkem na zopakování příspěvků ostatních. Aktivita je dostupná pro žáky všech úrovní a schopností a lze ji opakovat s různými scénáři pro rozvoj vizuální paměti žáků.	<ul style="list-style-type: none"> Místnost se židlemi do půlkruhu. 	
Instrukce pro lektora		
<p>Tato aktivita se nazývá „V Římě je ulice...“. Cílem této aktivity je požadovat, aby si všichni žáci zapamatovali všechny položky, které jsou uvedeny jinými studenty ve skupině. Žák musí vyjmenovat všechny položky, které jejich spolužáci zmínili, a pak do seznamu přidat svůj vlastní předmět nebo položku.</p> <p>V této aktivitě:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lektor vysvětlí žákům, že jako skupina mají za cíl popsat svým přátelům fotografii ulice v Římě. Každému žákovi je pak řečeno, že svou větu musí začít: „V Římě je ulice a na této ulici...“. Když přijde řada na dalšího žáka, musí začít tím, že řekne „v Římě je ulice a na té ulici je...“ a vyjmenuje všechny položky - auta, obchody, stromy, budovy, značky, lidi - o kterých se zmínili předchozí žáci, než do obrázku přidali svůj vlastní prvek. Například: <ul style="list-style-type: none"> „V Římě je ulice a na té ulici je...“ Žák 1: řada domů na pravé straně chodníku 		

<ul style="list-style-type: none"> - Žák 2: řada domů na pravé straně chodníku a velký strom venku před druhým domem - Žák 3: řada domů na pravé straně chodníku a velký strom venku před druhým domem a červené auto zaparkované na levé straně chodníku - Žák 4: řada domů na pravé straně chodníku a velký strom venku před druhým domem a červené auto zaparkované na levé straně chodníku a bílá kočka sedící na kapotě auta <ul style="list-style-type: none"> • V závislosti na velikosti skupiny se lektor může rozhodnout pokračovat v aktivitě tak, aby celé kolo skupinou prošlo dvakrát nebo třikrát, což povede k tomu, že na obrázku bude až 20 prvků. • Pokud se lektor rozhodne opakovat aktivitu dalšími koly a vytvářet složitější obrazy, může si vybrat, zda chce, aby si studenti pamatovali pouze všechny prvky na obrázku, nebo zda by preferovali, aby se všechny prvky opakovaly v pořadí, jak byly poprvé uvedeny.
Variace aktivity
<p>1. Jako variaci této aktivity se může lektor rozhodnout představit jiný scénář odpovídající složení skupiny a cíli setkání.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Například u uchazečů o zaměstnání může lektor vybrat tento scénář: „Chystám se na pracovní pohovor a potřebuji si připravit...“ - Případně pokud se lektor snaží rozvíjet každodenní slovní zásobu žáků, může zvolit takovýto scénář: „Jdu do obchodu a vidím...“

Název	Použití storytellingu pro učení se jazykům
Cílová skupina	Dospělí, studenti z řad migrantů a studenti, učící se jazyk
Trvání	20-30 minut
Učební výstup	Tvoření vět a příběhů z jednoduchých slov
Úroveň	Zapamatování a tvoření
Cíl	Zdroje/potřebný materiál
Tato krátká storytellingová aktivita může studentům dalšího jazyka pomoci vytvořit větu z jednoduchých slov a vytvářet příběhy s podporou všech členů skupiny. Tato aktivita dobře funguje u studentů z řad migrantů, kteří se učí jazyk, protože jim	<ul style="list-style-type: none"> • Místnost se židlemi do kruhu tak, aby se lektor a žáci vzájemně viděli a slyšeli. • Bílá tabule/flipchart a fixy pro lektora. • Pera a materiály na psaní poznámek pro žáky.

<p>pomáhá učit se novým slovům zábavným a poutavým způsobem, s podporou jejich vrstevníků. Aktivita obvykle nejlépe funguje jako aktivita na prolomení ledů se skupinou studentů cizích jazyků z řad migrantů.</p>	
<p>Instrukce pro lektora</p>	
<p>Tato aktivita se nazývá „Tvoření jednoduchých vět“. Instrukce k aktivitě:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lektor může požádat žáky, aby se postavili nebo si sedli do kruhu. • Každý žák je pak požádán, aby řekl písmeno abecedy v abecedním pořadí, počínaje lektorem. Ve druhém kole se od žáků požaduje, aby nahradili svoje písmeno slovem, které začíná tímto prvním písmenem - například „a“ se stává „autem“; „b“ se stává „botou“ atd. Pokud žák řekne skupině slovo, kterému ostatní nerozumí, lektor toto slovo studentům vysvětlí, ptá se na příklady použití ve větě a sám je také uvádí. • Ve třetím kole této aktivity je každý žák vyzván, aby vytvořil větu se slovem, které si vybrali v druhém kole - například „auto“ se stane větou „Koupil jsem si nové auto.“; „bota“ se stává „Před domem ležela stará bota.“ atd. • Ve čtvrtém a posledním kole této aktivity jsou žáci vyzváni k tomu, aby společně vytvořili příběh jako skupina. V tomto kole začíná lektor jednou větou a každý žák je požádán, aby do příběhu přidal větu. Jediným pravidlem je, že jejich věta musí obsahovat slovo, které sdíleli ve druhém kole; a že jejich věta je spojena s větou předchozího žáka pomocí slov typu „a“, „ale“, „tak“, „poté“ atd. • Jako závěrečnou skupinovou aktivitu může lektor napsat celý příběh na flipchart nebo tabuli a požádat studenty, aby si napsali příběh do svých poznámek, aby si mohli později zopakovat, jak skládat věty pomocí jednoduchých slov. 	

Název	Použití předmětů jako zdroj inspirace pro storytelling
Cílová skupina	Dospělí, studenti z řad migrantů a studenti, učící se jazyk
Trvání	30-40 minut
Učební výstup	Stimulace emoční paměti; vybudování sebejistoty v mluvení na veřejnosti a používání představitosti
Úroveň	Evaluace a tvoření

Cíl	Zdroje/potřebný materiál
<p>Cílem této činnosti je povzbudit dospělé, migranty a studenty jazyků, aby si zlepšili své ústní a poslechové komunikační dovednosti; a také rozvíjet jejich pocit sebevědomí a sebeuvědomění pomocí předmětu jako zdroje inspirace pro příběh. Aktivita může také stimulovat emocionální paměť a představivost studentů prostřednictvím vyprávění.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Místnost se židlemi do půlkruhu. • Předměty různých velikostí, textur atd. • Taška nebo košík pro umístění všech předmětů uprostřed půlkruhu.
Instrukce pro lektora	
<p>Tato aktivita se nazývá „Uhádni předmět“. Instrukce k aktivitě:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lektor požádá všechny žáky, aby si sedli se židlemi do půlkruhu a čelem k němu. • Poté si jeden dobrovolník dá ruce za záda a lektor mu do něj vloží nějaký předmět ze sáčku, aniž by to viděl sám dobrovolník nebo ostatní členové skupiny. • Jen na základě svého hmatu je dobrovolník požádán, aby vyprávěl příběh o tomto předmětu a jeho minulosti. Ostatní poslouchají a snaží se uhádnout, o jaký předmět se jedná. • Aktivita se opakuje tak dlouho, dokud nemají všichni možnost zúčastnit se.	
Variace aktivity	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Jako variantu této aktivity, pokud se skupina schází společně během několika sezení, může lektor požádat žáky, aby do příštího setkání přinesli malé předměty, které jsou pro ně významné, připravili příběh o svém vybraném objektu a podrobně popsali, jaké vzpomínky jim to přináší a proč je pro to pro ně významné. 2. Další variací této aktivity může být to, že má dobrovolník zavázané oči a předměty jsou nahrazeny potravinami nebo předměty s výraznou vůní. Tato aktivita bude možná nejlépe fungovat s rodilými mluvčími na rozvoj jejich jazykových dovedností, stimulaci emoční paměti a zlepšení jejich ústních prezentačních dovedností.	

Název	Sdílení osobních příběhů pro větší mezikulturní povědomí
--------------	--

Cílová skupina	Dospělí a studenti z řad migrantů	
Trvání	20-30 minut	
Učební výstup	Práce na přímé a nepřímé řeči	
Úroveň	Aplikování a analýza	
Cíl	Zdroje/potřebný materiál	
Tato aktivita může být užitečná pro další zlepšení jazykových dovedností účastníků. Vyžaduje, aby studenti sdíleli krátký příběh o sobě. Zároveň je to účinná aktivita pro rozvoj přímých a nepřímých jazykových dovedností žáků v jazyce, který není jejich mateřským jazykem. Tato aktivita může zlepšit sebevědomí, sebeuvědomění a komunikační dovednosti studentů, včetně jejich neverbálních a poslechových dovedností.	<ul style="list-style-type: none"> Místnost se židlemi do půlkruhu. 	
Instrukce pro lektora		
Tato aktivita se nazývá „Poprvé“. Instrukce k aktivitě:		
<ul style="list-style-type: none"> Žáci by měli začít sezením se židlemi v kruhu, aby byli otevření a vnímaví ke sdíleným příběhům. Lektor začne vyprávěním příběhu o tom, jak něco dělal poprvé. Může to být cokoli od první cesty k moři až po první jízdu autem. Lektor poté rozdělí skupinu studentů do dvojic a vyzve každou dvojici, aby se střídala a vyprávěla si navzájem příběh o tom, jak dělali něco poprvé. Může to být něco, co dělali zpočátku v hostitelské zemi, nebo dřívější vzpomínka z dětství. Po 10–15 minutách lektor spojí celou skupinu zpět a vyzve dobrovolníky, aby se přihlásili a podělili se o příběhy, kdy dělali něco poprvé. Pokud se skupina více seznámí, mohou se rozhodnout, zda vyprávět svůj vlastní příběh nebo příběh svého partnera. Lektor pak může vést krátkou verbální zpětnou vazbu se skupinou, aby zhodnotil, jak se cítí v roli vypravěče, posluchače a moderátora. 		
Následná aktivita		

Jako následnou aktivitu může lektor prezentovat aktivitu „Redukujte příběh“. Cílem této aktivity je pomoci studentům jazyků identifikovat podstatné a doplňující části příběhů tím, že jsou motivováni, aby příběh rozmotali, aby zjistili, o čem příběh vlastně je, a dostali se ke skutečnému jádru příběhu redukcí jeho obsahu na klíčové poselství.

Instrukce k aktivitě:

- Lektor začne opakováním příběhu, který sdíleli v aktivitě „Poprvé“ o tom, co dělali poprvé. Příběh by měl být tentokrát delší a měl by být dlouhý alespoň 10 až 15 vět, což lze předem připravit. Použitím příběhu lektora se ruší jakýkoli negativní dopad, který „redukce příběhu“ může mít na studenty, kteří sdíleli své osobní vzpomínky nebo příběh ze své minulosti.
- Když lektor dokončí svůj příběh, požádá žáky, aby spolupracovali v menších skupinách po 2 nebo 3, v závislosti na velikosti skupiny, a aby redukovali příběh, který právě slyšeli na:
  - 7 vět, a poté na
  - 3 věty
- Lektor pak požádá žáky, aby pracovali sami a zredukovali příběh pouze na jednu větu.
- Poté lektor požádá všechny žáky, aby sdíleli svou jedinou větu příběhu se skupinou.
- Jakmile všichni žáci skončí se sdílením své věty, může lektor vést skupinovou diskusi o rozdílech a podobnostech mezi „jednovětnými“ příběhy žáků a o tom, jak mohou lidé vnímat stejný příběh odlišně.

Název	Zdůraznění pozitiv a negativ v mé minulosti	
Cílová skupina	Marginalizovaní dospělí studenti a uchazeči o zaměstnání	
Trvání	20-30 minut	
Učební výstup	Vybudování sebejistoty a sebeuvědomění	
Úroveň	Aplikování a analýza	
Cíl	Zdroje/potřebný materiál	
Cílem této aktivity je vybudovat ústní prezentační dovednosti marginalizovaných dospělých studentů a uchazečů o zaměstnání. Tato aktivita také pomáhá žákům provést	<ul style="list-style-type: none"> • Místnost se židlemi do půlkruhu. • Prázdné kartičky pro každého žáka. 	

sebehodnocení svého života a odhalit osobní vlastnosti a zkušenosti každého člena skupiny.	<ul style="list-style-type: none"> • Bílá tabule nebo flipchart a fixy pro lektora. • Pera a materiály na psaní poznámek pro žáky.
Instrukce pro lektora	
<p>Tato aktivita se nazývá „Tři plusy, tři mínusy“. Instrukce k aktivitě:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lektor požádá žáky, aby pracovali v menších skupinách po 3 až 4. • Poté každému rozdá prázdnou kartu a pero. • Žáci jsou poté požádáni, aby diskutovali o pozitivních a negativních vlastnostech, rysech a minulých zkušenostech, které mají. • Dále žáci dostanou pokyn, aby na každou stranu své karty zapsali tři pozitivní vlastnosti, rysy atd. a tři negativní. • Poté žáci ve svých skupinách diskutují o tom, jak prezentovat potenciálním zaměstnavatelům, poradcům, nebo sociálním pracovníkům atd. své pozitivní vlastnosti a jak omezit dopad těch negativních na své vztahy s těmito jednotlivci. • Při práci ve skupinách jsou studenti požádáni, aby ostatním členům své skupiny předložili své tři klady a tři zápory. • Lektor může moderovat setkání přesouváním se ze skupiny do skupiny. • Žáci by měli dostat instrukce, aby se ve své skupině vzájemně podporovali, když jeden z vrstevníků prezentuje své klady a zápory. • Poté, co každý žák prezentuje skupině své klady a zápory, jsou ostatní žáci ve skupině vyzváni, aby mu poskytli konstruktivní zpětnou vazbu. Prostřednictvím této zpětné vazby a tipům, jak se lépe prezentovat, by měli studenti získat zpětnou vazbu k používání hlasu, jeho výšce a tónu, řeči těla a k obecným prezentačním dovednostem.	
Následná aktivita	
<p>Jako krátkou následnou činnost může lektor představit pozitiva a negativa dobré neverbální komunikace formou této krátké skupinové aktivity. Instrukce k aktivitě:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lektor může rozdělit každou malou skupinu pouze na dvojice žáků. • Lektor požádá žáky, aby zopakovali svou krátkou prezentaci o svých pozitivních a negativních rysech svému partnerovi. • Když žák prezentuje své pozitivní rysy, jeho partner by se neměl dívat do očí a měl by se vyhýbat vrtění na sedadle, ošívání, kroucení a tomu, že vypadá znuděně, když student mluví.	

- Když student prezentuje své negativní vlastnosti, jeho partner by měl sedět klidně, navázat oční kontakt, být pozorný a aktivně naslouchat.
- Dvojice by se pak měla vyměnit a aktivitu zopakovat.
- Poté, co všichni žáci měli možnost zahrát si roli prezentujícího i posluchače, může lektor svolat skupinu zpět a poskytnout zpětnou vazbu o důležitosti neverbální komunikace tím, že se zeptá, jak se žáci cítili, když jejich partner vypadal, že ho to nezajímá.
- Lektor může zakončit setkání napsáním některých klíčových znaků dobré neverbální komunikace na flipchart a vyzvat žáky, aby si pro budoucí použití udělali poznámky.

Název	Dokaž svou hodnotu	
Cílová skupina	Marginalizovaní dospělí studenti a uchazeči o zaměstnání	
Trvání	60 až 120 minut v závislosti na velikosti skupiny – 5 minut na žáka a 3 minuty zpětná vazba skupiny	
Učební výstup	Vybudování sebevědomí při mluvení na veřejnosti	
Úroveň	Porozumění a aplikování	
Cíl	Zdroje/potřebný materiál	
Cílem této aktivity je využít storytellingu k přípravě marginalizovaných dospělých a uchazečů o zaměstnání na pohovory. Prostřednictvím této krátké role-play aktivity se lektor snaží zlepšit neverbální komunikaci studentů, řeč těla, prezentační dovednosti a jejich slovní zásobu, aby používali vhodná slova a fráze pro situaci, kterou hrají – to je pracovní pohovor.	<ul style="list-style-type: none"> • Místnost se židlemi do půlkruhu. • Dvě židle vpředu - jedna pro lektora a jedna pro žáka • Pro hraní rolí lze použít další materiály, např. sklenici vody, stůl, pera, papíry atd. • Bílá tabule nebo flipchart a fixy pro lektora. • Pera a materiály na psaní poznámek pro žáky. 	
Instrukce pro lektora		

Tato aktivita se nazývá “Dokaž svou hodnotu”. Instrukce k aktivitě:

- Lektor aktivitu zahájí tím, že vyzve dobrovolníka, aby přišel dopředu a vysvětlí, že stejně tak přijdou postupně všichni žáci, aby se během této aktivity vystřídali na „horkém křesle“.
- Žák sedí před skupinou a je simulován pracovní pohovor – žák si může vybrat práci, ke které chce vést pohovor.
- Jakmile žák oznámí práci, ke které bude dotazován, lektor požádá žáka, aby prezentoval své dovednosti, hodnoty a vhodnost pro danou práci ve formě vyprávění nebo osobního příběhu. Forma příběhu může být ponechána na žákovi, lze ho vyprávět i jako pohádku: „Kdysi dávno, v daleké zemi...“ nebo ho lze sdělit jako popis skutečného života něčeho osobního, co se mu stalo. Cílem příběhu je pokusit se přesvědčit „tazatele“, že žák je pro danou práci tou správnou osobou a zdůraznit osobní hodnoty a vlastnosti, které jsou pro danou pozici relevantní.
- Poté, co každý dotazovaný řekne svůj příběh, vede lektor krátkou diskuzi o zpětné vazbě s ostatními členy skupiny na následující témata:
  - Jak příběh prezentoval jejich charakter a hodnoty;
  - Jak příběh pomohl dotazovanému;
  - Zda byly použity vhodně slova a fráze;
  - Co bylo řečeno prostřednictvím řeči těla;
  - Jak by bylo možné příběh vylepšit.
- Skupina má na poskytnutí zpětné vazby žákovi 2 minuty.
- Po těchto dvou minutách je studentovi dána 1 minuta, aby odpověděl a uvedl, jak cítil, že cvičení pomohlo porozumět jeho hodnotám a jak se prezentovat na pohovoru.

Následná aktivita

Jako krátkou návaznou činnost může lektor prezentovat skupině, že je často možné vzít negativní zážitek nebo příběh z jejich minulosti a proměnit ho v příběh o úspěchu - a že to může být často užitečné i v situaci při přijímacím pohovoru. Instrukce k aktivitě:

- Lektor může každou malou skupinu rozdělit na dvojice žáků.
- Lektor začne prezentováním příběhu ze své minulosti - vypráví ho nejprve jako negativní příběh a poté ho zopakuje jiným jazykem jako příběh o úspěchu.

- Jako příklad může být obdržení výpovědi z práce - příběh, který se později může změnit na příběh o úspěchu a okamžiku zlomu, který vedl lektora k odhalení jeho skutečné vášně v životě a rozvoji kariéry.
- Při práci ve dvojicích studenti postupně vypráví nejprve negativní příběh ze své minulosti a poté ho přeformulují na příběh o úspěchu.
- Jakmile měli všichni žáci příležitost podělit se o své příběhy, lektor svolá skupinu zpět a vede s celou skupinou diskuzi o zpětné vazbě, o tom, jak se jim tato aktivita líbila a zda si myslí, že jim bude v budoucnu užitečná.